

F Å G E L R A P P O R T F R A N N Ä R K E 1 9 8 1

RAGNAR NILSSON

Smådopping

3 par i Ö. Fågelsjön, Kvismaren (Kv. fstn), 1 par häckade i Kvarntorpsdammarna (IA, OA). Arten häckar numera årligen i landskapet.

Gråhakedopping

1 par häckade i Ö. Fågelsjön, Kvismaren, 1 juv. sågs 12.8 (LE m.fl.), häckning har nu konstaterats tre år i följd på denna lokal. Dessutom 1 ex. vid Tysslingen 4.10 (SU).

Storskarv

7 ex. rastade i Rynningeviken, Oset, 12-13.4 (HK m.fl.), 2 ex. sågs 7.5 (PG), detta är andra respektive tredje vårobserverationen vid Oset. 1 ex. Åssön, Hjälmaren, vid flera tillfällen under tiden 12.9-4.10 (SB), 1 ex. Vibysjön 13.9 (TF), 2 ex. S. Björksundet, Hjälmaren, 31.10 (IA, OA), 1 ex. Yxnåset, Storchjälmaren, 1.11 (LF) samt 1 ex. Oset 6.11 (Kv. fstn).

Purpurhäger

1 ex. Ladviken, Oset, 10-15.8 (HK, JP m.fl.). Arten är ny för Närke. Observationen har godkänts av SÖF:s raritetskommitté.

Mindre sångsvan

6 ex. Oset, 29-31.3 (JJ m.fl.), 1 ex. Tysslingen 4.4 (RT). Så gott som årsviss i Närke.

Sångsvan

1 par med 5 ungar i Västernärke där arten häckat sex år i följd (SÖP).

Sädgås

Antalet rastande i Kvismaren nådde nya rekordsiffror under 1981. 2 600 ex. under april och 645 under oktober (Kv. fstn). Normalt rastar högst något hundratal vid Kvismaren under höstarna.

Spetsbergsgås

1 ex. Hammar, Kvismaren, 19-26.4 (PG, SB) och 10-20.10 (SB, AP), 1 ex.

Rynningeviken, Oset, 24.4 (HA, HK), 1 ex. Åssön, Hjälmaren, 22.9 (SB). Ej årsviss i Närke.

Bläsgås

Vid Kvismaren 1 ex. 28.3 (LAn), 29.3 (SB) och 22.4 (DG). 60 ex. vid Ekeby, Kumla, 30.10 (SA) torde vara den största flock som setts i Närke. Arten uppträder vanligen i enstaka eller små flockar.

Snögås

2 ex. Dysjön, Arbogaån, 3.6 (IA, OA). Detta är det tredje fyndet av snögås i landskapet. De två tidigare observationerna gjordes vid Kvismaren 1971 och 1980.

Vitkindad gås

1 ex. Oset, 23-28.3 (HK), 1 ex. översomrade vid Kvismaren. Där sågs dessutom 2 ex. 29.8-18.10 (SB m.fl.).

Prutgås

22 ex. mot SV vid Åssön, Hjälmaren, 16.9 (SB). Ses ej årsvisst i Närke.

Gravand

2 ex. Vibysjön, 4.4 (BB, TF), 1 ex. Löten, Kvismaren, 25.4 (PG). Vid Oset 1 ex. 17.5 (HA) och 6-30.8 (HK).

Vitögad dykan

1 ♂ Oset 3-4.4 (SU m.fl.) och Åssön, Hjälmaren, 5.4 (HO, SB). Ny art för Närke. Observationerna har godkänts av SÖF:s raritetskommitté.

Bergand

7 ♂, 2 ♀ Kilismofjärden, Sottern, 9-10.5 (SA, AP), 1 ♂ Bastedalen, n. Vättern, 17.5 (PG), vid Kvismaren 1 ♂ Källviken 17.5 (MB) och V. Fågelsjön 21.5 (NE), vid Hjälmaren 1 ♀ Åssön 11.10 (SB), 2 ♀-färgade Yxnåset, Segersjö, 5.11 och 1 ex. Oset 13.11 (SU). Arten har sedan 1967 noterats årligen mestadels hösttid.

Alfågel

Vid Hjälmaren 1 ex. Åssön, 13.10 (SB), 1 ♀ Engelbrektsholmen 8.11 (IA, OA) och 1 ♀ Oset 15-19.11 (AG). Ses nästan uteslutande hösttid, mestadels i oktober, enstaka eller i små flockar. Från de senaste tio åren föreligger endast tre vårobserverationer.

Sjöorre

1 ♀ Tysslingen, 18.5 (SU), 3 ♂ Vinön-Hampetorp 13.9 (PG, SU), 5 ex.

Yxnäset, Segersjö, 25.10 (OP). Vanligtvis brukar arten noteras vid betydligt flera tillfällen under såväl vår som höst.

Svärta

4 ex. vid Åssön, Hjälmaren, 16.10 (SB) utgör årets enda fynd av denna art. Från ett 15-tal per år kring mitten av 1970-talet har antalet rapporter minskat från år till år.

Salskrake

Vid Segersjö, Storbjälmar, noterades som mest under våren 8 ♂ och 4 ♀ 17.4 (LJ), 6-20 ex. i slutet av oktober - början av november (OP m.fl.) är mindre än normalt för denna lokal. Vid Oset 1-2 ex. 23.3-9.4 (SU m.fl.). Från övriga Hjälmaren föreligger ett 20-tal rapporter om 1-6 ex., mest i april och oktober. Vid Kvismaren tre observationer av 1-3 ex. i oktober (Kv fstn). Vid Tysslingen 1-5 ex. 5-26.4 (PL m.fl.). Från landskapet i övrigt har rapporterats ett 10-tal observationer av 1-14 ex. under april samt tre observationer av 1-5 ex. under oktober-november.

Ängshök

Vid Kvismaren uppträdde 3 olika ♂ och 3 olika ♀ under våren och försommaren. Ett par gjorde häckningsförsök i V. Kvismaren. Boet var tomt vid ett besök i juli. Bytesväxling hade tidigare observerats (SB m.fl.). Detta är det tredje häckningsförsöket i Närke under de fyra senaste åren. 1 ♂ Egbyåsen, Segersjö, 9.5 (AH), 1 ♂ över centrala Örebro 8.9 (ET) och 1 ♂ Rönneshytta 1.10 (NES).

Stäpp/ängshök

1 ♂ Ö. Kvismaren 7.5 (NE).

Aftonfalk

Vid Kvismaren 1 ♀ Hammar 8.5 (HY), 1 ♂ Åslaholmen från 24.5 (SB m.fl.), 1 ♂, 1 ♀ Åslaholmen 27.5-8.6 (NE m.fl.), 1 juv. ♂ Åslaholmen 7.6 (OP), 1 ♂ Öby ku11 e 13.6 (NES), vid Tysslingen 1 ♀ 17.18.5 (JÜ, SU) och 22.6 (KH), 1 ♂ Härvesta, Fjugesta, 10.7 (RO).

Stenfalk

1 par häckade i Västernärke, där arten nu häckat sex år i följd (LA).

Jaktfalk

1 ex. Vallby, Östansjö-Vretstorp, 30.10 (TF). Ses numera ej årsvisst i Närke

Pilgrimsfalk

1 ex. Gräveby 24.3 (HZ), 1 juv. Öby ku11e, Kvismaren, 3.10 (AC m.fl.), 1 ex. Knottorp, V. Askersund, 6.10 (NES) och 1 ex. Hidingebro 7.11 (OPn).

Vaktej

1 ex. N. Tysslingen 18.6 (Sbn), 2 ex. Segersjö herrgård-Egbyåsen 20.6 (AH), 1 ex. Aldammen, Asker, 21.6 (OP), 1 ex. Tybble och Malgräva, Asker, 12-13.7 (AM, SP), 1 ex. Gräve 13.7 (AG) och 2 ex. Vranaängarna, Kvismaren, 28.7 (Sbt m.fl.).

Kornknarr

Vid Kvismaren 1 ex. Hammar från 18.5 och 1 ex. Rysjön 23.5 (SB m.fl.), vid Tysslingen 1 ex. 30.5 (SU) och 2 ex. 5-12.7 (JÜ, SU), 1 ex. Skarbyråns norra del 22.5 (OPn) och 22.6 (CD), 1 ex. V. Via, Vintrosa, 23.5 (RO), 1 ex. Gräveby 28.5 (LAn) och 1 ex. Berga, Östansjö, 6-15.7 (CD). Gläddjande ökning jämfört med bottenåret 1980 då endast 3 ex. rapporterades.

Strandskata

1 par häckade vid Aspa, n. Vättern (NES). Arten har sedan 1965 under ett flertal år häckat i Närkesdelen av Vättern.

Skärfläcka

1 ex. Åslaholmen, Kvismaren, 10-11.5 (NE m.fl.). Tredje fyndet i Närke. Tidigare sedd vid Oset 1967 och 1975.

Dvärgbeckasin

Tre observationer vid Kvismaren 2-10.5 (Kv fstn).

Dubbelbeckasin

2 ex. Zinkgruvedammarna, Zinkgruvan, 26.4 (NES), vid Oset spelande 14.5 (KR), 1 ex. 5.9 (HA, HK), 8.9 (SB) och 18.9 (BN), 1 spelande Tysslingen 14-15.5 (SU m.fl.).

Myrspov

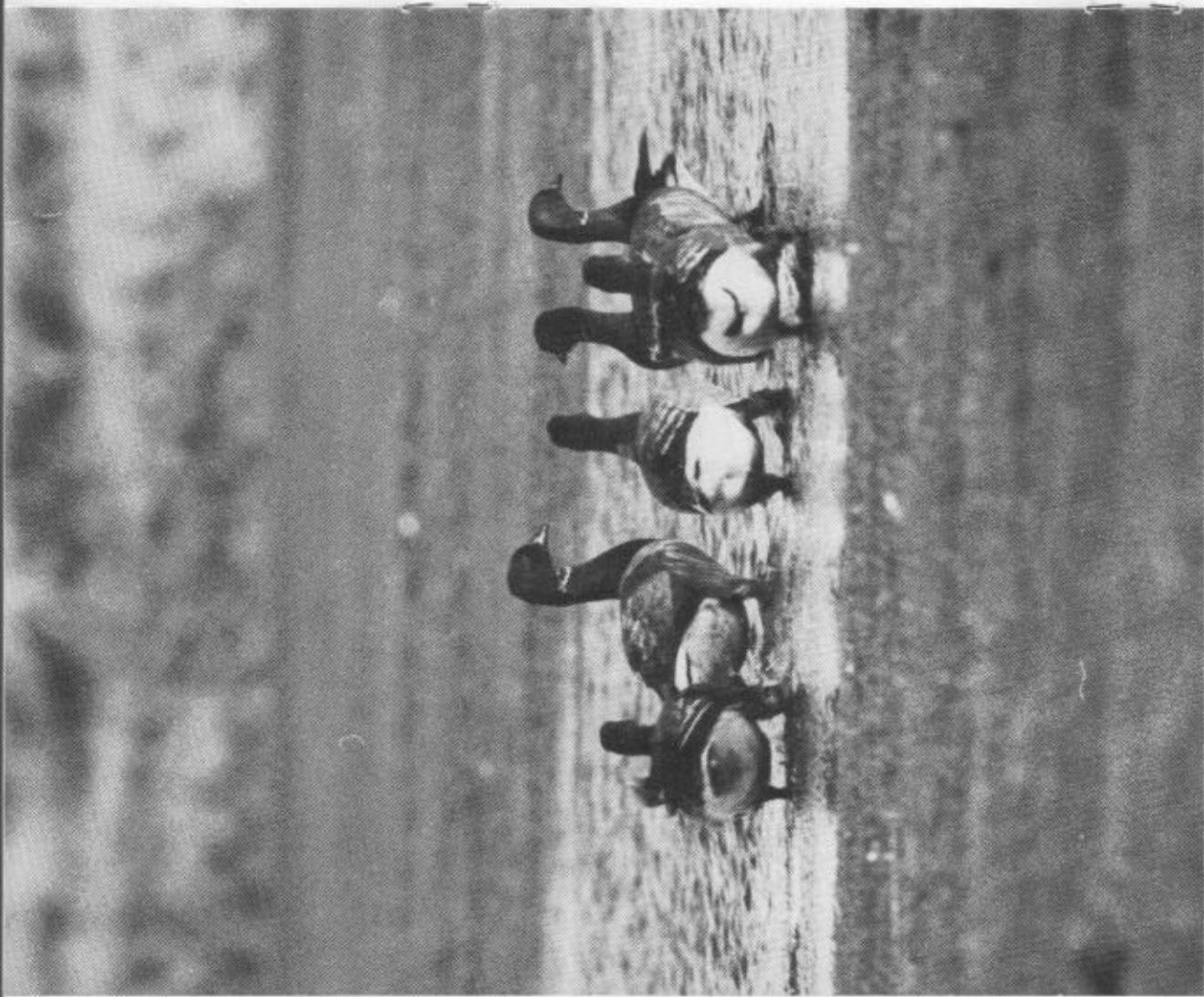
40 ex. Fjugesta 12.5 (OPn). Dyliska flockar av myrspovar är sällsynta i inlandet.

Roskarl

1 ex. Fjärdingehällen, Sottern, 26.5 (NE, AP). Arten har under ett flertal år iakttagits under värsträcket med 1-5 ex.

Prutgäss

Prutgässen är en av de största gässarna i världen. Den är mycket vild och flyger ofta över stora avstånd. Den är också mycket stark och kan flyga över stora vattenmassor. Den är också mycket smart och kan hitta sin väg tillbaka till sin flock. Den är också mycket social och flyger ofta i stora flockar. Den är också mycket vacker och har ett vackert utseende. Den är också mycket stark och kan flyga över stora vattenmassor. Den är också mycket smart och kan hitta sin väg tillbaka till sin flock. Den är också mycket social och flyger ofta i stora flockar. Den är också mycket vacker och har ett vackert utseende.

Prutgäss. Foto: Sven Nederman

Strandskata med unge. Foto: Bengt Lundberg/N

SmaInäbbad simsnäppa

Vid Kvismaren 1 ♀ obymaden 8.6 och Fågelsjön 13.6 (DG), 1 ♀ Vena, NO Örebro, 26-27.6 (HK m.fl.) och 1 ex. Aldammen, Asker, 1.9 (UT).

Labb

1 ex. Rynningeviken, Oset, 9.9 (AK). Så gott som årligen rapporteras enstaka fåglar vid något eller några tillfällen.

Dvärgmå

Vid Fågelsjön, Kvismaren, 1 ad. 1.5 och 11.5 (BO m.fl.) samt 2 ex. 19.5 (NE, SB), vid Tysslingen 2 ad. 12.5 (BO, PG), 6 ex. varav 5 ad. 14.5 (SB, SU), 3 ad. och 1 juv. 16.5 (JJ, SU) samt 2 ex. 4.6 (PL), 1 ex. I-geln, Pålsboda, 19.5 (LW), 2 ex. Rynningeviken, Oset 9.9 (AK).

Svarttärna

Vid Fågelsjön, Kvismaren, 1 ex. 10.5-4.6 (SB m.fl.) och 3 ex. 7.6 (BO, PG), 2 ex. Vibysjön 18.5 (TF), 1 ex. Veländasjön 14.6 (LB) och 1 ex. Rynningeviken, Oset, 12.7 (OA).

Turturduva

1 ex. Aslaholmen, Kvismaren, 26.5 (BR) och 7.6 (BJ m.fl.), 1 ex. Oset 27.5 (OS).

Fjälluggla

1 ex. Mosjön-Ekebymossen, N Kumla, 11.2 (LW) och 1 ex. Solhaga, v. Örebro, 17.11 (LL). Ses ej årsvisst i Närke.

Hökuggla

1 ex. Sandsjön, SV Askersund, 26.2 (CD) och 1 ex. Gryt, SSV Karliskoga, 29.3 (RO). Förutom årets observationer och en rapport om 1 ex. 1980 har hökuggla ej setts i landskapet sedan 1976.

Slaguggla

1 ropande Gammelhyrran, Mullhyttan, början mars-3.4 (GP m.fl.). Tredje fyndet i Närke, tidigare iakttagen 1975 och 1976.

Härfågel

1 ex. Kvarntorp, N Finnerödja, 14.5 (NES), 1 ex. Hjortkvarn 25.5 (JOT), 1 ex. Asbro 26.5 (NES), 1 ex. Askersby, Asker, oktober (AL, GL). Ses så gott som årsvisst i Närke.

Gräspett

1 ex. Axsjömossarna, Lerbäck, 6.1 (KGN).

Vitryggig hackspett

I Garphyttans nationalpark 1 ♂ 16.2-1.5 (SB m.fl.), 19.12 (JJ) och 29.12 (SB), 1 ♂ Oset 27.3 (AS), 1 o. Aslaholmen, Kvismaren, 8.5 (NE).

Berglärka

1 ex. Oset 30.3 (kv fstn). Ses ej årsvisst i landskapet.

Skärpiplärka

1 ex. Vretstorps reningsverk, Vretstorp, 2.5 (TF).

Strömstare

Två häckningar rapporterade från Västernärke. Vid Lillån, Mullhyttan (RO) och Stenbäcken, Lillsjön (POF). Förutom på ett fåtal lokaler i Västernärke häckar strömstaren vanligtvis även på ett par platser i södra Närke.

Näktergal

Arten fortsätter att öka. Vid Kvismaren noterades minst ett 30-tal sjungande. Vid Oset hördes 8 ex. och från övriga Hjälmaren rapporterades ett 20-tal. Från landskapet i övrigt föreligger rapporter om ett 10-tal sjungande i trakterna kring Arbogaån-Väringen samt 1 ex. vid vardera Svennevad, Asbro och Veländasjön.

Blåhake

Tre värfynd vid Kvismaren 13-17.5 (kv fstn). Ses alltid sparsamt i Närke under uppsträcket.

Svart Rödstjärt

1 par häckade i Olshammar, s. Närke (CD). 1 ex. Ölsboda, v. Närke, 11.4 (LA), 1 ♂ Olaus Petrikyrkan, Örebro, 19-21.5 (RN), 1 ♂ Kvarntorps industriområde 21.5 (OP) och 1 ♂ Örebro centralstation 6.7 (KH).

Ringtrast

2 ex. Olshammar, s. Närke, 7.4 (NES), 1 ♂, 1 ♀ Almby, Örebro, 8-9.4 (HO, HZ), 1 ex. Vretstorp 12.4 (CD), 1 ♂ Oset 12.4 (OS), 1 ♂ Kvarntorpshögen 13.4 (SA), 1 ex. Kull, Asbro, 16.4 (KL), 1 ex. Sörön, Kvismaren, 17.4 (NL), 1 ♂ Marksjön, Brickebacken, Örebro, 17.4 (HJ), 2 ex. Lundby, Askersund, 23.4 (NES) och 1 o Svartå 29.4 (SBN).

Flodångare

Vid Kvismaren 1 ex. Ångfallet 1-8.6 och 1-12.7 (BJ), 1 ex. Hammar 21.6 (BJ m.fl.), vid Oset 1-2 ex. 1.6-7.7 (SU m.fl.), 1 ex. Tysslingen 10.7

(NE, SU) och 12.7 (SU), 2 ex. Labbåsen, Mullhytteemo och 1 ex. Bålby, Hasselfors, juni (RO, SOP) samt 1 ex. Segersjö herrgård-Egby 20-21.6 (AH).

Vassångare

1 sjungande i NV Vibysjön 22-27.5 (CD m.fl.). Tredje fyndet i Närke, de två första gjordes 1979 vid S Hemfjärden, Hjälmaren och 1980 vid Vena, NO Örebro.

Fältsångare

Dementi. Det tidigare som fältsångare godkända fyndet av en sjungande Acrocephalus vid Oset i juni-början juli 1979 har dementerats av SOF:s raritetskommitté. Efter att bl.a. ha avlyssnat en rysk inspelning av fältsångarens sång har kommittén kommit fram till den slutsatsen att det är rimligt att tro, att fågel'n var en otypisk busksångare eller en hybrid mellan två olika Acrocephalus-arter. (Vår Fågelvärld 41:105-106).

Busksångare

1 sjungande Oset 21-22.6 (AN). Fjärde fyndet i Närke, arten är tidigare anträffad vid Kvismaren 1964, Tysslingen 1974 och 1979.

Trastsångare

Vid Kvismaren minst 7 sjungande varav 8 i Fågelsjön. Totalt ringmärktes 10 ex. under juni-augusti (Kv fstn). Vid Tysslingen 1 ex. 10.5 (SU), 2 ex. 17-18.5 (JS, SU) och 1 ex. 21.5 (OS), 1 ex. Svartån, centrala Örebro, 12.5 (SU), 2 ex. Harge, S Närke, 16-18.5 (AH, PG), vid Vibysjön 1 ex. 20.5 (CD) och 26.5 (TF), 1 ex. Kumla lertag, Kumla, 22.5 (RT), 3 ex. Segersjö herrgård-Egby 7.6 (AH) och 1 ex. Velandasjön 18.6 (Sbn). Antalet rapporterade trastsångare har ökat markant under senare år.

Höksångare

Vid Kvismaren 1 sjungande Sörön 30.5 (PB) och 2.6 (RN) samt Aslaholmen 7.6 (HP, OPn), 1 ad. ♂ ringmärktes Vallén 3.7 (BJ), 1 ad. Banvallen 9.8 (LE). Sommarfynd har därmed gjorts fyra år i följd vid Kvismaren.

Mindre flugsångare

1 sjungande Riseberga, Fjugesta, 15.5 (SOP), 1 ♀-färgad Vretstorp 22.6 (BB, TF) och 25.6 (BB) samt 24.8 (TF). Sedan 1959 har arten rapporterats de flesta år med 1-4 ex.

Pungmes

1 bobyggande ♂ Fågelsjön, Kvismaren, 3-10.6 (SU m.fl.) och 1 ex. Urholmen, Oset, 3-5.6 (AK, HK). Fynd av bo eller bobyggande ♂ har tidigare gjorts vid Tysslingen 1975 och vid Oset 1975-76. Den förmodligen enda i Närke hittills genomförda häckningen torde ha ägt rum vid Kvismaren 1979, då 1 ad. och 4 juv. iaktogs vid Öby kulle i slutet av juli.

Sommargylling

1 ex. Tysslingen 23.5 (SU), 1 ♀ Brotorp, N Fjugesta, 5.6 (OPn) och 1 ex. Röne, Glanshammar, 23.6 (BW).

Varfågel

5 häckande par i Västernärke (LA). Arten har sedan 1971 häckat årligen i denna del av landskapet.

Smalnäbbad nötkråka

1 ex. övervintrade vid ett fågelbord vid Hidingsta och sågs fram till 6.3, dessutom även 2.5 (AP). Detta är det första säkra fyndet i landskapet av rasen sedan 1971.

Svartkråka

1 ex. Oset 18.4 (OS) och 1 ex. Karlslund, V Örebro, 23.5 (SU). Rasen ses långt ifrån årsvisst i Närke.

Rosenstare

1 ad. ♂ Bista industriområde, Örebro, 10.7 (KH). Observationen har godkänts av SOF:s raritetskommitté. Detta är det andra fyndet av rosenstare i Närke. Det första gjordes i slutet av maj 1979 i Pålshoda.

Lappsparv

Maximalt 175 rastande vid Oset 3-6.5 (Kv fstn) är den största flock av arten som setts i landskapet.

Videsparv

Första fyndet vid Kvismaren gjordes 25.8 då en ungfågel ringmärktes vid Kvinnersta (BJ). Arten är för övrigt ej sedd sedan 1974, då ävenledes en ungfågel ringmärktes på Åssön, Hjälmaren 13.9.

Kornsparv

1 sjungande Oset 18.5 (BBm, GK). Vid endast ett tillfälle har kornsparv tidigare iakttagits i Närke: 3 ex. vid Gottersbacken, SÖ Hasselfors 24.8 1973.

Rapportkommittén för Närke vill rikta ett varmt tack till alla nedanstående och övriga personer som bidragit med rapporter och som därmed möjliggjort denna fågelrapport för Närke 1981.

AC=Anders Carlberg, AG=Andreas Gullberg, AH=Anders Haglund, AHl=Anders Hutteri, AK=Anders Karlsson, AL=Arthur Lundberg, AS=Anders Sundström, AW=Axel Wijk, BB=Birgitta Bernhardsson, BBm=Bo Bäckström, BJ=Birgitta Johansson, BN=Bo Nielsen, BO=Björn Olsen, BR=Bo Runesson, BW=Björn Wisell, CD=Christer Dernfalk, DG=Daniel Green, ET=Erik Törnvall, GK=Göran Karlsson, GL=Göran Larsson, GP=Göran Pettersson, HA=Håkan Andersson, HJ=Håkan Johanne-son, HK=Håkan Karlsson, HO=Hans Odelholm, HP=Henrik Persson, HV=Holger Viberg, HZ=Hans Zetterström, IA=Ingvar Andersson, JJ=Joakim Johansson, JOT=Jan Ove Tranderyd, JP=Jan Palmqvist, JS=Joakim Schön, KGN=Karl Gustaf Nilsson, KH=Krisiter Håkansson, KL=Kent Larsson, KR=Klas Rosenberg, Kv. fstrn=Kvismare fågelstation, LA=Lennart Ahlén, LAn=Leif Andersson, LB=Leif Bertilsson, LE=Lennart Eriksson, LF=Lekebergs fältbiologer, LJ=Lage Johnsson, LL=Lisbeth Lindberg, LM=Leif Melander, MB=Monica Bengtsson, ME=Nils Eriks-son, NES=Nils-Erik Ström, NL=Nils Loberg, OA=Olof Andersson, OP=Ove Petters-son, OPn=Ove Persson, OS=Ove Sjöberg, PB=Peter Bernövall, PG=Peter Gustafs-son, PL=Peter Lehmann, POF=Per-Olof Föhr, RN=Ragnar Nilsson, RO=Rune Ols-son, RT=Roland Thuvander, SB=Staffan Bensch, SBN=Stefan Björn, SBT=Stefan Bleckert, SOP=Sten-Ove Pettersson, SP=Sven Pettersson, SU=Sören Uppsäll, SA=Staffan Åkeby, TF=Tommy Forslund, UT=Urban Toresson, AN=Ake Nilsson och AP=Ake Pettersson..

Ragnar Nilsson
Berggatan 18, 2 tr
703 64 DREBRO

UPPROP TILL FÅGELRAPPORT FRÅN NÄRKE 1982

DAGS FÖR RAPPORTERING AV FÅGELOBSERVATIONER 1982 !

I två år har vi nu haft det nya rapporteringssystemet. Alla rapporter sker numera artvis på ett liggande A5 papper och urvalet följer en rapporteringsmall. Antalet rapporter ökade 1981 med 50 % jämfört med året innan. Vi fick in sammanlagt 587 ark.

I år sker rapportering på samma sätt. Några blanketter skickas till alla medlemmar med detta nummer. För många räcker dessa inte till, tag då ett vanligt A4 papper och dela det. Skriv ditt namn och din adress uppe till vänster, art och år uppe till höger. Endast en art per ark! På det sättet blir det mycket enklare att gå tillbaka i årgångarna för den som vill göra uppföljningar av en viss art.

Nedanstående mall har ändrats på några punkter sedan 1980. Rapportera enligt mallen!

Rapporteringsmallen

Smålom	H	Svärta	Alla
Gråhakedopping	Alla	Sjöorre	Alla
Svarthakedopping	H	Ejder	Alla
Svarthalsad dopping	Alla	Småskrake	H
Smådopping	H, Vi	Salskrake	St f
Storskarv	Alla	Gravand	Alla
Häger	H	Bläsgås	Alla
Rördrom	Alla	Fjällgås	Alla
Arta	H	Spetsbergsgås	Alla
Snatterand	Alla, exkl Kvismaren	Prutgås	Alla
Bläsand	H	Vitkindad gås	Alla
Stjärtand	H	Sångsvan	H
Skedand	H	Mindre sångsvan	Alla
Bergand	Alla	Kungsörn	Alla
Alfågel	Alla	Glada	Alla